

GEWASBESCHERMING LELIE (1):

Bolontsmetting en onkruid

De lelieteelt kent diverse fases waarin het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen nodig is. De manier van toepassen vraagt om veel zorgvuldigheid en deskundigheid. In twee artikelen worden de adviezen gegeven die helpen om de lelieteelt op een verantwoorde manier uit te voeren. In dit eerste artikel staan de bolontsmetting en onkruidbestrijding centraal.

Tekst: KAVB

De lelieteelt ligt onder maatschappelijk vuur vanwege het toepassen van gewasbeschermingsmiddelen. Reden voor een groep van vijf betrokken, deskundige en onafhankelijke personen om 'standaard' adviezen op te stellen voor de belangrijkste toepassingen in het gewas. Deze adviezen maken duidelijk dat gewasbeschermingsmiddelen voor de teelt van lelie onontbeerlijk blijven. Vakkennis en gezond verstand zijn essentieel om onnodige inzet ervan te voorkómen, hoezeer mooie folders ook het heil van de chemie prediken. Bijzondere omstandigheden tijdens de teelt kunnen uiteraard bijzondere aanvullende maatregelen nodig maken. Behalve lelieteelers vormen ook contractgevers en afnemers van geteelde bollen de doelgroep voor dit advies. Met regelmaat worden signalen ontvangen over opdrachten aan telers voor gewasbeschermingshandelingen, die tot onnodig en ineffectief gebruik

van middelen aanleiding geven. Bij het opstellen van het advies is vooral rekening gehouden met de productkwaliteit en met emissie-eigenschappen van de stoffen, in die volgorde. Bij het toepassen van de middelen is het uiteraard van belang zorgvuldig te werken en emissies naar het milieu en de omgeving te voorkomen.

BOLONTSMETTING

Het is noodzakelijk om plantgoed met een bolontsmetting een bescherming mee te geven tegen tal van belagers in de bodem, vooral schimmels. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen adviezen voor het fijne en het grove plantgoed (Tabel 1). Beheersing van het risico op *Penicillium* na de oogst van leverbare bollen kan verreweg het beste worden gerealiseerd door het voorkomen van uitdrogen van bollen in de verwerkingsfase. Als dit niet haalbaar blijkt kunnen middelen als Securo of Allure een (zeer beperkt) zogenaamd carry-over effect hebben en de leverbare bollen vrij van *Penicillium* hou-

den in de eerste weken na het rooien. Vooropgesteld dat de bollen rijp worden gerooid, is een bolontsmetting direct na het rooien en spoelen (zoals nu gebruikelijk is) dan ook niet nodig. Bolontsmetting is een van de belangrijkste bronnen van emissies van gewasbeschermingsmiddelen naar het oppervlaktewater. Met name carbendazim (metaboliet van thiofanaatmethyl), Topsin M Ultra, pyraclostrobine (Securo) en imidacloprid (Admire) zijn daarvan voorbeelden. Voorkom deze emissies, in uw eigen belang!

ONKRUIDBEHEERSING

Een goede onkruidbestrijding is cruciaal, niet alleen voor een goed teeltresultaat maar ook voor de beheersing van bodemziekten en plagen. Een standaardadvies is in tabel 2 weergegeven. Het is in veel gevallen toereikend voor een goede onkruidbestrijding. Toevoegen van specifieke grassenmiddelen is in het algemeen niet noodzakelijk, maar kan in bijzondere situaties wenselijk zijn (bijvoorbeeld Focus bij hanepoot; zie etiket). Het succes van een goede onkruidbestrijding wordt, meer dan door frequente en dosering van herbicidetoepassingen, bepaald door een goede keuze van het toepassingsmoment en de juiste toepassingsomstandigheden. Doseringen en toepassingsfrequentie kunnen afhankelijk zijn van grondsoort en dichtheid van het gewas. Vaak zal na circa half augustus de noodzaak voor onkruidbestrijding ontbreken. Overweeg een padenspuit in te zetten in situaties waarin dat verantwoord is (bijvoorbeeld bij een dicht gewas).

Tabel 1. Standaardadvies voor de bolontsmetting

Middel	Werkzame stof(fen)	Dosering	Frequentie	Opmerkingen
Fijn plantgoed: Captan formulering en Sportak of Mirage Elan en Securo en Topsin M	Captan Prochloraz Pyraclostrobine en folpet Thiofanaat-methyl → carbendazim	0,5 % Conform etiket idem idem	1 x idem idem idem	Alleen toepassen bij risico op specifieke ziekten (o.a. kwadegrond)
Grof plantgoed: Captan formulering en Rudis en Topsin M Ultra	Captan Prothioconazole Thiofanaat-methyl → carbendazim	0,5 % Conform etiket idem	1 x idem idem	Alleen toepassen bij risico op specifieke ziekten (o.a. kwadegrond)
Admire of Kohinor	Imidacloprid	Conform etiket	1 x	Ter bestrijding van o.a. katoenluis

Tabel 2. Standaardadvies voor beheersing van onkruiden in lilies

	Middel	Werkzame stof	Dosering	Frequentie	Opmerkingen
Voor opkomst	diverse	glyfosaat	1,5 - 4,4 l/ha	1	Uitgaande van glyfosaatformulering van 450 g/l
Voor/rond opkomst	Dual gold	s-metolachloor	1,5 l/ha	1	Toepassen voor opkomst
	Stomp of	pendimethalin	3-4 l/ha	1	Toepassen rond opkomst op zandgrond met < 10% humus
	Pyramin DF	chloridazon	2-3 kg/ha	1	Toepassen rond opkomst op zavelgronden
Na opkomst	Goltix	metamitron	0,25 kg/ha	10 - 15 (LDS)	Maximaal 5 kg/ha per teeltcyclus; lees het etiket! LDS is alleen mogelijk met middel met oude etiketformat
	Agrichem asulam 2	asulam	0,4 l/ha	Max. 2	Tegen specifieke onkruiden; vrijstellingsaanvraag loopt; lees het etiket!